

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

Станіслав РЯБУХА,

викладач кафедри вокально-хорового
мистецтва, Дніпровська академія
музики

МУЗИЧНА РЕЖИСУРА У ПЕДАГОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ ОПЕРНОЇ СТУДІЇ

Оперні студії музичних академій України є важливими структурними навчально-практичними підрозділами. Історія та практика оперного мистецтва України свідчить про те, що саме оперні студії консерваторій (а з 2016 року академій) були першими сценічними майданчиками у становленні вокально-акторської майстерності багатьох знаменитих оперних співаків. У своїй кандидатській дисертації П. Походзей надає таку класифікацію цього учбового музичного театру: «Поєднання художньо-сценічних, педагогічних, комунікативних та інших компонентів у її діяльності, що забезпечуються педагогічним рівнем, складом виконавців (базовий та ексклюзивний склад, студенти консерваторії, вокальна група, оркестр, хореографічна група) та авторами художнього рішення вистав (режисером, диригентом, сценографом та ін.), значний організаційно-матеріальний ресурс перетворили Оперну студію на багатофункціональний мистецько-педагогічний комплекс» [2, с. 10].

Педагогічна практика доводить, що обов'язковою компонентою сучасного музичного режисера є наявність базової мистецької освіти з спеціалізації «Музична режисура». Або попередня освіта зі спеціалізацій: «Академічний спів», «Хорове диригування», «Музикознавство», «Оркестрові струнні інструменти», «Оперно-симфонічне диригування». Тому, що музичний режисер має досконало розумітися на специфіці усіх оперних голосів. В усіх випадках надавати професійну характеристику та визначати робочі діапазони таких голосів, як: бас – профундо, кантанте, баритональний, октавіст; баритон – ліричний, драматичний; тенор – ді грація, леггеро, спінто, драматичний, героїчний, буффо, спіл або контр тенор. Щодо жіночих голосів: меццо-сопрано – ліричне, драматичне, колоратурне; контральто; сопрано – ліричне, драматичне, колоратурне.

Музичний режисер ХХІ століття, що є викладачем нормативної дисципліни «Оперна майстерність» орієнтує здобувачів вищої освіти першого та другого рівня – бакалаврів та магістрів зі спеціалізації «Академічний спів» до фундаментальної підготовки протягом усього періоду навчання. Режисер-педагог, який працює зі здобувачами вищої освіти має обов'язково використовувати набутий вже здобувачами досвід під час вивчення таких навчальних дисциплін, як «Фах», «Історія та теорія музики», «Історія виконавських стилів», «Танок», «Менеджмент соціокультурної діяльності», «Виконавська практика». «Педагогічна практика».

Розглядаючи режисерсько-педагогічний процес у Оперній студії Дніпровської академії музики, за значимо, що з самого початку створення цього структурного підрозділу режисерами-педагогами працювали: народний артист України Ю. Чайка (головний режисер Дніпровського академічного театру опери та балету), заслужений діяч мистецтв України А. Канцедайло, М. Добролюбов (головні режисери різних років Дніпровського національного академічного українського музично-драматичного театру ім. Т. Шевченко), О. Дугінов (режисер Харківського національного академічного театру опери та балету ім. М. Лисенко), Г. Богомаз-Бабій (режисер-викладач Дніпровського фахового коледжу культури і мистецтв), В. Ніколаєва, О. Клепач (балетмейстери-педагоги Дніпровського академічного театру опери та балету) [3]. Кожен із цих митців передав здобувачам вищої освіти свій цікавий досвід, допоміг їм розкрити потенціальні можливості.

Серед випускників Оперної студії Дніпровської академії музики: заслужена артистка України І. Петрова (Національна опера України), заслужена артистка України М. Цветінська, артистка-вокаліста А. Юрінцева (Львівський національний академічний театр опери та балету ім. С. Крушельницької), Р. Лещов (Київський муніципальний театр опери та балету для дітей та юнацтва), О. Долгіна та Д. Риндін (Одеський національний академічний театр опери та балету), О. Мельник (Національна оперета України), Н. Єременко, С. Сорока, В. Бабенко, А. Бабенко, Д. Лебедєва, Н. Миколайчук, К. Вerezуб, А. Поміщик, А. Насонова (Дніпровський академічний театр опери та балету). О. Синякова співає на сценах театрів Ла Скала, Сіднейської та Датської опер. Ф. Єременко є директором музичної академії у Китаї.

На прикладі вже здійсненої вистави «На русалчин великдень» розглянемо сучасний педагогічно-репетиційний процес у Оперній студії Дніпровської академії музики.. Режисер – С. Рябуха. Диригент-хормейстер В. Грушецька. Концертмейстер – О. Штирбу. Відтворюючи театральний образ опери, здобувачам освіти пропонується підготувати реферати з творчості М. Леонтовича та висловити свої думки, щодо сприйняття його творів у ХХІ столітті. Проведення дискусій є необхідним доповненням у визначенні мети і завдань навчально-виховного та репетиційного процесу.

Аналізуючи літературно-драматургічну першооснову та музичний матеріал, режисером-викладачем робиться акцент на проєктуванні діяльності здобувачів вищої освіти із засвоєння навчально-постановочного матеріалу. У цьому епізоді методичною рекомендацією є інформація про те, що : «Саме з цією друкованою версією тексту опери пізніше задля створенням власних музичних редакцій твору працювали композитори Станіслав Людкевич (1947), Михайло Вериківський (1954, 1958), Мирослав Скорик (1975)» [1].

Підбираючи адекватні засоби та методичні прийоми, на репетиції запрошуються викладачі-музикознавці. Їхня педагогічна функція зорієнтована на обговорення історичних обставин створення твору, клавирів та партитур,

які містять різні композиторські редакції. Способами організації і формами навчально-репетиційної роботи є перегляд відео матеріалів, на яких зафіксовані постановки опери «На русалчин великдень» М. Леонтовича у Оперній студії Національної академії музики ім. П. Чайковського (режисер – народна артистка України І. Даць) та у Київському національному академічному театрі оперети (режисер – народний артист України І. Уривський).

Функції режисера-викладача Оперної студії є різноманітними. До переліку можемо зарахувати: підготовка з організації та подальшого проведення як творчого, так і технічного процесу. Початок режисерської роботи – це перебування на співанках, консультування із диригентом, концертмейстером. Це надає можливості зародження загальної концепції та створення сценічного варіанту опери на «Русалчин великдень» М. Леонтовича. Моделюючим рівнем, за специфікою якого здобувачі вищої освіти забезпечують виконання певних режисерських завдань є розроблення пластичного рішення оперної вистави, яке базується на сольних, дуєтних та хорових мізансценах.

Комунікативна функція режисера-викладача передбачає встановлення професійних та особистісних стосунків з окремими здобувачами вищої освіти або групами. Стимулюючи пошуки здобувачем освіти потрібної вокальної інтонації, режисер допомагає виконавцю «вспівати партію», або, як говорять у оперному театрі «покласти партію на голос».

ЛІТЕРАТУРА

1. Кулик В. Микола Леонтович і його «незавершена» опера. Український Інтернет-журнал «Музика». 2021. <https://mus.art.co.ua/mykola-leontovych-i-yoho-nezavershena-opera/>
2. Походзей П. І. Оперна студія НМАУ імені П. І. Чайковського у контексті музично-театральної культури другої половини ХХ — початку ХХІ століття. — Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 26.00.01 – теорія та історія культури. Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України, Київ, 2021. С. 226.
3. Тулянцев А. Становлення оперної студії Дніпропетровської консерваторії ім. М. Глінки. Студії мистецтвознавчі. Національна академія наук України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені МТ Рильського К. 2016. С. 40-45.

ЗМІСТ

Kisiel M.	
Pielęgnowanie dziedzictwa narodowego sztuki muzycznej w Polsce w kontekście transmisji międzypokoleniowej.....	4
Реброва О.	
Навчання через дослідження у контексті мистецької освіти.....	8
Русяєва М., Федорець М.	
Аксіологічний підхід у підготовці майбутніх викладачів мистецьких шкіл до формування музичної культури учнів.....	12
Гринчук І., Іздебська-Новіцька М., Крих Я.	
Укладання вокального і хорового репертуару: сучасні виклики.....	16
Зіневич Р.	
Сучасний український митець і його духовна місія (на прикладі творчості Владислава Горая).....	20
Рябуха С.	
Музична режисура у педагогічній практиці оперної студії.....	24
Гринчук І., Яременюк О., Томин І.	
Укладання репертуарних списків: методичний аспект.....	27
Брила М.	
Еволюція чардашу в сучасній сценічній хореографії.....	30
Feng Shichao	
表達手段作為藝術形象概念寶庫的屬性：方法論層面.....	33
Коваль С.	
Вплив воєнного стану на сучасне хореографічне мистецтво.....	35
Барановська І., Барановський Ю.	
Інтеграція народного інструментарію в освітній процес: методичні інновації навчання гри на сопілці та кларнеті.....	38
Лю Чжиго	
Вокально-педагогічний саморозвиток майбутніх викладачів: у пошуках теоретико-методологічних засад.....	41
Юй Ціцзя, Горожанкіна О.	
Розвиток етюду у фортепіанному мистецтві Китаю.....	44
Брашован А.	
Українська патріотична пісня – жанрові ознаки та педагогічний потенціал.....	47
Федорець М., Ван Ілун	
Кобзарське пісенне мистецтво як чинник становлення національної культури України.....	56
Самохіна С.	
Символіка прелюдії і фуги до мажор Й.-С. Баха з першого тому ДТК: до	